

ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU ZBOG NEZAKONITOG RADA LUČKE UPRAVE

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Presuda br. PŽ-6337/06-6 od 19. studenog 2009.

Vijeće: mr. sc. Srđan Šimac, predsjednik vijeća; Branka Ćiraković i Marina Veljak, članovi vijeća

Lučka uprava je pravna osoba sui generis koja ima javne ovlasti u zakonom propisanim poslovima državne uprave. Neprofitna je pravna osoba koja obavlja i poslove dodjele (provenstvenih) koncesija za gospodarsko korištenje pomorskog dobra. Moguće je da će nezakonitim ili nepravilnim radom lučke uprave biti nanesena šteta određenim subjektima. Stoga je Zakonom o sustavu državne uprave¹ propisana odgovornost Republike Hrvatske za štetu koju treće osobe mogu pretrpjeti zbog nezakonitog ili nepravilnog rada lučke uprave. Prvostupanjski je sud odlučio o tužbenom zahtjevu primjenom pravila o teretu dokazivanja, iako je prema mišljenju drugostupanjskog suda na konkretan slučaj trebalo primijeniti odredbe Zakona o sustavu državne uprave. Međutim, i pravilnom primjenom materijalnog prava odluka o tužbenom zahtjevu bila bi jednaka, pa je drugostupanjski sud potvrdio presudu prvostupanjskog suda.

Tužbeni se zahtjev odnosi na naknadu štete (izmaklu korist) za koju tužitelj tvrdi da mu je nastala zbog nezakonitog rada tuženika (lučke uprave) jer mu tuženik nije pravodobno dodijelio prvenstvenu koncesiju za obavljanje lučke djelatnosti ukrcaja i iskrcaja putnika i vozila u luci S.

Primjenom odredbi čl. 155. i 189. Zakona o obveznim odnosima (*Narodne novine*, br. 53/1991, 73/1991, 111/1993, 3/1994, 7/1996, 91/1996, 112/1999, 88/2001; u nastavku: ZOO) i Zakona o morskim lukama (*Narodne novine*, br. 108/1995, 6/1996, 97/2000; u nastavku: ZML), prvostupanjski je sud (Trgovački sud u Splitu, presudom pod poslovnim brojem P-714/03 od 29. svibnja 2006.) ocijenio da tuženik tužitelju nije odgovoran za štetu. S obzirom na to da je tužitelj podnio zahtjev tuženiku za dodjelu prvenstvene koncesije 18. siječnja 2000. godine, tužbeni zahtjev koji se odnosi na prethodno razdoblje nije osnovan. Tužbenim je zahtjevom tužitelj tražio da se izmakla dobit odredi u paušalnom iznosu od 10 % naplaćene lučke naknade. Prvostupanjski je sud, primjenom pravila o teretu dokazivanja, zaključio kako tužitelj nije dokazao osnovanost svog zahtjeva

¹ *Narodne novine*, br. 75/1993, 48/1999, 15/2000, 59/2001, 190/2003 – pročišćeni tekst.

jer nije predložio odgovarajuće dokaze niti dokazao odlučne činjenice o kojima ovisi pravo na naknadu štete. Tužitelj je trebao ne samo paušalno odrediti visinu tužbenog zahtjeva, nego i prikupiti podatke o broju ukrcajnih i iskrcanih putnika, odrediti relevantno razdoblje te pružiti podatke o najvišim iznosima naknade lučkih djelatnosti. O naknadi parničnih troškova odlučeno je primjenom odredbe čl. 154. st. 1. Zakona o parničnom postupku (*Narodne novine*, br. 53/1991, 91/1992, 112/1999, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 84/2008, 123/2008; u nastavku: ZPP).

Protiv prvostupanjske presude kojom je odbijen tužbeni zahtjev, tužitelj je podnio žalbu iz svih žalbenih razloga i predložio Visokom trgovačkom sudu Republike Hrvatske (u nastavku: VTS) njezino ukidanje i vraćanje predmeta na ponovno suđenje.

U obrazloženju žalbe, tužitelj je u bitnome naveo kako je prvostupanjska presuda zahvaćena bitnim povredama odredaba parničnog postupka (čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a) jer nije razumljiva i ne sadržava razloge o bitnim činjenicama. Tužitelj je u žalbi vrlo opsežno iznosio svoju tvrdnju o tome da je prvostupanjski sud nepravilno zaključio o neosnovanosti tužbenog zahtjeva. Protivio se zaključku prvostupanjskog suda o tome da nije dokazao sve relevantne činjenice, s obzirom na to da je sud odbio izvesti predložene dokaze i tuženika pozvati da dostavi relevantne podatke kojima tužitelj ne raspolaže, a niti je prihvatio njegov prijedlog za preotvaranje glavne rasprave. Tužitelj je lučku djelatnost ukrcaja i iskrcaja putnika obavljao od osnivanja, a od tuženika je pravodobno zatražio dodjelu prvenstvene koncesije (koju je konačno i dobio). Daljnjim žalbenim navodima tužitelj je tvrdio da je prvostupanjskom sudu dostavio sve relevantne podatke za utvrđivanje visine zatražene naknade i visine izmakle dobiti, a sud je donošenjem pobijane odluke i nepravilnom ocjenom izvedenih dokaza povrijedio osnovna načela parničnog postupka. Tužitelj ističe kako tuženik ne samo što mu nije pravodobno dodijelio prvenstvenu koncesiju, nego je protuzakonito nastavio obavljati tu lučku djelatnost putem rada studenata i to je naplaćivao.

Tuženik je odgovorio na tužiteljevu žalbu te je osporio osnovanost žalbenih navoda istaknuvši kako smatra da je prvostupanjski sud pravilnom ocjenom dokaza odbio tužbeni zahtjev.

VTS je odlučio da tužiteljeva žalba nije osnovana.

VTS je ispitao pobijanu presudu na temelju odredbe čl. 365. st. 2. ZPP-a, u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom, po službenoj dužnosti, na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9. i 11. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava, te je utvrdio kako je ona pravilna i zakonita, osim u dijelu odluke o parničnim troškovima.

Prema mišljenju VTS-a, u postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude, te u pobijanoj odluci, nema bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje VTS pazi po službenoj dužnosti, kao i onih na koje tužitelj posebno ukazuje u žalbi (čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a). Prvostupanjski je sud valjano obrazložio svoju odluku, a svi su razlozi pobijane presude u suglasnosti sa sadržajem isprava u spisu. Zaključak je VTS-a da je prvostupanjski sud savjesno i brižljivo ocijenio dokaze na temelju rezultata postupka te je odlučio koje činjenice treba uzeti kao dokazane prema svom uvjerenju, a stečeno uvjerenje opravdao je logičnim razlozima iz kojih se može provjeriti da ono ima valjanu osnovu (čl. 8. ZPP-a).

VTS je smatrao kako tužitelj neosnovano tvrdi da je počinjena povreda odredaba parničnog postupka, time što prvostupanjski sud nije prihvatio njegov prijedlog za preotvaranje glavne rasprave. Riječ je o procesnoj ovlasti suda propisanoj odredbom čl. 305. ZPP-a koja sudu daje mogućnost takvog postupanja ako ocijeni da je to potrebno radi dopune postupka ili razjašnjenja pojedinih važnih pitanja. Pored utvrđenih činjenica, VTS nije smatrao potrebnim izvođenje daljnjih dokaza, a tužiteljeva je obveza bila iznijeti sve relevantne činjenice i predložiti odgovarajuće dokaze za njihovo utvrđenje do zaključenja glavne rasprave.

VTS je istaknuo kako je prvostupanjski sud o tužbenom zahtjevu odlučio primjenom pravila o teretu dokazivanja, iako je na konkretan slučaj trebalo primijeniti odredbe Zakona o sustavu državne uprave (*Narodne novine*, br. 75/1993, 48/1999, 15/2000, 59/2001, 190/2003 – pročišćeni tekst). Međutim, odluka o tužbenom zahtjevu bila bi jednaka i pravilnom primjenom materijalnog prava, dakle, Zakona o sustavu državne uprave.

Odredbom čl. 2. Zakona o sustavu državne uprave propisano je da poslove državne uprave (neposrednu provedbu zakona, donošenje propisa za njihovu provedbu, obavljanje upravnog nadzora i dr.) obavljaju tijela državne uprave. Određeni poslovi državne uprave mogu se posebnim zakonom povjeriti tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili drugim pravnim osobama koje na temelju zakona imaju javne ovlasti.

Štetu koja građaninu ili pravnoj osobi nastane nezakonitim ili nepravilnim radom tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravnih osoba koje imaju javne ovlasti u povjerenim im poslovima državne uprave naknađuje Republika Hrvatska (čl. 13. Zakona o sustavu državne uprave).

Lučka uprava osniva se radi upravljanja, izgradnje i korištenja luke otvorene za javni promet (čl. 30. st. 1. ZML-a). Lučka uprava je neprofitna pravna osoba koja obavlja djelatnosti propisane zakonom (čl. 33. ZML-a), a tako i dodjelu (prvenstvenih) koncesija za gospodarsko korištenje pomorskog dobra. Dakle, lučka

uprava je pravna osoba *sui generis* koja ima javne ovlasti u zakonom joj povjerenim poslovima državne uprave. Moguće je da će nezakonitim ili nepravilnim radom lučke uprave biti nanesena šteta određenim subjektima, a za takvu štetu zakonom je propisana odgovornost Republike Hrvatske. VTS je smatrao da bi se, zbog razloga opisanih u presudi, u ovom predmetu trebao odbiti tužbeni zahtjev. Budući da je o njemu odlučeno jednako kao i u prvostupanjskoj presudi, potvrđena je pobijana presuda (čl. 368. st. 2. ZPP-a).

Slijedom navedenog, VTS je odbio tužiteljevu žalbu kao neosnovanu i potvrdio presudu Trgovačkog suda u Splitu kojom je odbijen tužbeni zahtjev.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Summary:

**LIABILITY FOR DAMAGE DUE TO ILLEGAL WORK OF
THE PORT AUTHORITY**

High Commercial Court of the Republic of Croatia
Pž-6337/06-6, 19 November 2009

The Port Authority is a legal entity sui generis that has public powers in the affairs of state administration prescribed by law. It is a non-profit legal entity that also performs the tasks of awarding (priority) concessions for the economic use of maritime assets. It is possible for the work of the port authority to cause damage to certain entities, due to the illegal or irregular work of that body. The Republic of Croatia's responsibility is prescribed by the Act on the State Administration System for damage that third parties may suffer as a result of the illegal or irregular work of the port authority.